

NOTAT

27-01-2009

LS

/LBR

Udvikling i antallet af konkurrencesager i perioden 2002-2008

KONKURRENCESTYRELSEN

Konklusion

Der er i de senere år sket et fald i antallet af konkurrencesager. Fsva. de større og mere principielle sager, som bliver afgjort i Konkurrencerådet, var der i perioden 2002-2006 i gennemsnit 20 rådsafgørelser om året med en spredning fra 12 til 28 afgørelser. I 2007 og 2008 har der været 10.

ØKONOMI- OG

ERHVERVSMINISTERIET

Der har ikke været en tilsvarende nedgang i antallet af rådsafgørelser med effekt, dvs. indgrebssager såsom påbudssager, forbudssager, tilsagnssager og fusioner med bindende tilsagn. Der var i perioden 2002-2006 i gennemsnit 10 afgørelser med effekt om året med en spredning fra 4 til 16 afgørelser. I 2007 var der 8 rådsafgørelser med effekt, og der har været 9 i 2008.

Faldet i antallet af konkurrencesager skyldes bl.a.:

- At virksomheder og advokater har fået et bedre kendskab til konkurrence-loven, og at retspraksis er blevet klarere.
- At styrelsen prioriterer sager, der har positiv effekt på konkurrencen.
- At antallet af udefrakommende sager i form af klager og anmeldelser er gået ned.
- At styrelsen har skærpet kravene til kvalitet i sagsbehandlingen.
- At sagerne generelt er blevet mere komplekse.
- At styrelsen har opprioriteret kartelarbejdet og straffesagerne.

De skærpede krav til kvaliteten i sagsbehandlingen og den stigende kompleksitet har medført, at det gennemsnitlige tidsforbrug på den enkelte rådssag er 3 gange større i dag end i 2002.

Det øgede fokus på kvalitet synes at afspejle sig i ankestatistikken, hvor ingen af de afgørelser fra 2007 og 2008, som er blevet anket, er blevet omstødt af Konkurrenceankenævnet. Der udestår én rådsafgørelse fra december 2008 vedr. DTL, som lige nu verserer for Konkurrenceankenævnet.

Udvikling i antallet af rådssager

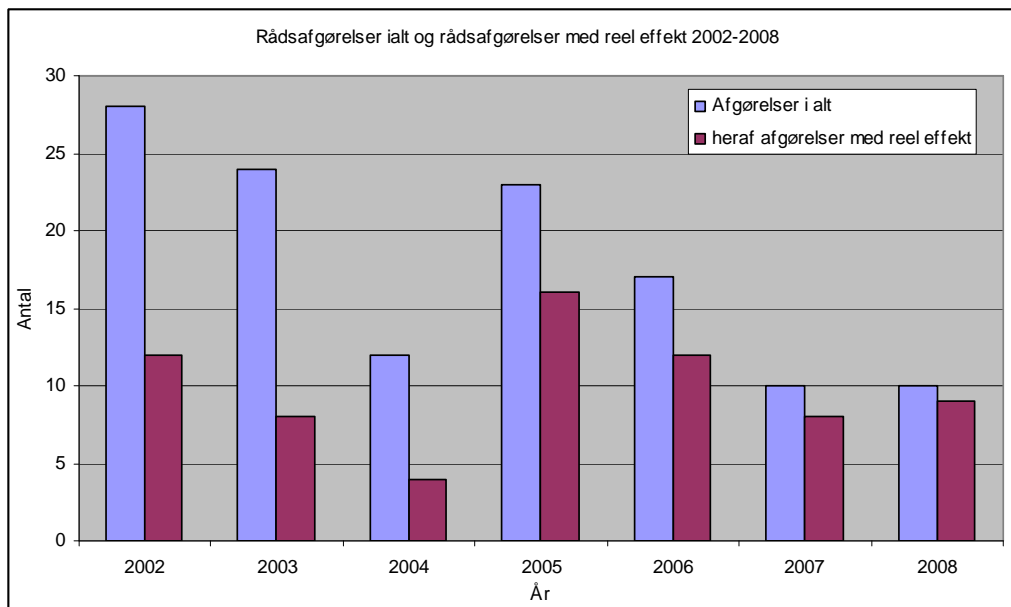
Konkurrencerådet træffer afgørelse i sager af principiel eller særlig stor betydning, jf. § 7, stk. 3 i forretningsordenen for Konkurrencerådet.

Antallet af rådsafgørelser er faldet de senere år. Faldet i antal rådsafgørelser er især sket i 2007 og 2008, hvor der har været 10 afgørelser, mens antallet af afgørelser i 2002-2006 fordeler sig omkring et gennemsnit på 20 afgørelser med en spredning fra 12 til 28 afgørelser, jf. figur 1.

Der har ikke været tilsvarende nedgang i antallet af rådsafgørelser med effekt, dvs. indgrebssager såsom påbudssager, forbudssager, tilsagnssager og fusioner med bindende tilsagn. Der var i 2007 8 rådsafgørelser med reel effekt – dvs. indgrebs-sager, som ikke efterfølgende er blevet omstødt af Konkurrenceankenævnet eller domstolene - og der var 9 i 2008. Antallet af afgørelser med reel effekt i perioden 2002-2006 fordeler sig omkring et gennemsnit på 10 afgørelser med en spredning fra 4 til 16 afgørelser. Der udestår én rådsafgørelse fra december 2008 vedr. DTL, som er anket men ikke afgjort af Konkurrenceankenævnet. Endvidere udestår der to afgørelser fra Konkurrenceankenævnet fra 2006 og 2008 (KAN's afgørelser af 14. november 2006 og 3. marts 2008), som verserer ved SØ- og Handelsretten.

Udviklingen afspejler dermed Konkurrencestyrelsens overordnede strategi om at prioritere sager, som har en positiv effekt på konkurrencen. Nedgangen i antallet af rådssager kan således primært henføres til, at antallet af sager, som ikke har en effekt på konkurrencesituationen, herunder fritagelser og ikke-indgrebserklæringer mv., er faldet, jf. figur 1.

Figur 1. Antal rådsafgørelser i alt og rådsafgørelser med effekt 2002-2008.

Anm. 1: Afgørelser med effekt er fx indgrebssager såsom påbudssager, forbudssager, tilsagnssager og fusioner med bindende tilsagn. Afgørelser med reel effekt er sager med umiddelbar effekt, der ikke er blevet omstødt af Konkurrenceankenævnet og domstolene.

Anm. 2: Der udestår én rådsafgørelse fra december 2008 vedr. DTL, som er anket men ikke afgjort af Konkurrenceankenævnet. Endvidere udestår der to afgørelser fra Konkurrenceankenævnet fra 2006 og 2008 (KAN's afgørelser af 14. november 2006 og 3. marts 2008), som verserer ved Sø- og Handelsretten.

Udviklingen skyldes flere forskellige forhold. For det første har forbudslovgivningen nu været gældende i en årrække. I årene efter ikrafttrædelse af den nye konkurrencelov blev der forelagt mange sager for rådet, herunder fritagelsessager og ikke-indgrebssager, fordi retspraksis på en række områder ikke var fastlagt. Der var derfor behov for, at rådet gennem en række afgørelser kunne medvirke til at udvikle retspraksis. Udviklingen i retspraksis medfører, at antallet af principielle sager naturligt aftager over tid.

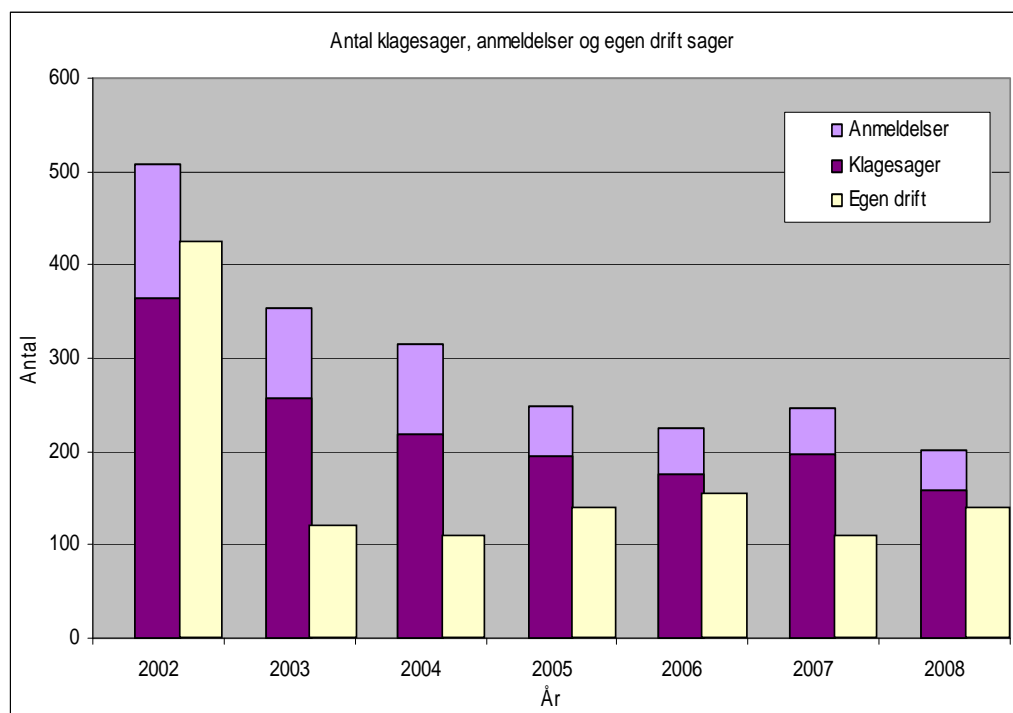
Det er styrelsens vurdering, at virksomhederne og deres rådgivere i dag er blevet bedre til at vurdere de krav til virksomhedernes konkrete markedsadfærd, som konkurrenceloven indebærer.

For det andet er antallet af udefrakommende sager faldet til mindre end det halve fra omkring 500 klagesager og anmeldelser i 2002 ca. 200 klagesager og anmeldelser i 2008, jf. figur 2. Antallet af egen drift sager har ligget nogenlunde konstant på et niveau omkring 125 sager – bortset fra 2002, hvor der var et udsædvanligt stort antal straffesager vedr. el-kartellet.

Det faldende antal klagesager og anmeldelsessager stiller større krav til, at styrelsen er opsøgende i forhold til at finde de konkurrencelovsovertrædelser, som finder

sted. Det medvirker til, at den enkelte sag samlet set bliver mere ressourcekrævende.

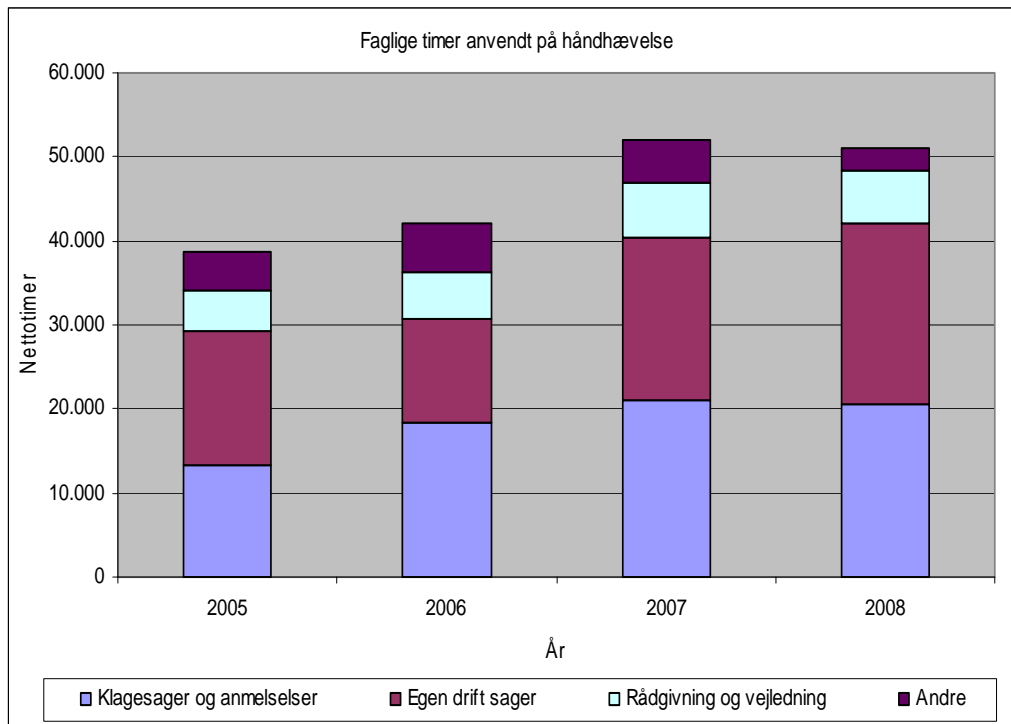
Figur 2. Antal klagesager, anmeldelser og egen drift sager på konkurrenceområdet 2002-2008.

Faldet i klagesager og anmeldelser har ikke medført en nedprioritering af håndhævelsesindsatsen. Tværtimod valgte styrelsen i 2007 at opprioritere håndhævelsesindsatsen, hvilket har medført, at der i 2007 og 2008 er anvendt omkring 10.000 flere faglige timer¹ på håndhævelse end i 2005 og 2006 svarende til ca. 25 pct., jf. figur 3.

¹ Timerne angivet i notatet er nettotimer, dvs. uden overhead til ledelse og administration.

Figur 3. Faglige timer på håndhævelse på konkurrenceområdet 2005-2008

Anm. 1: ”Andre” sager er opfølgning på tilsagn, opfølgning på § 2, stk. 5, leniency og bøderabatter, ankesager, EU- og internationale sager, retssager og aktindsigtssager.

Anm. 2: Der findes alene valide tal fra 2005 og frem.

For det tredje skal udviklingen ses i lyset af, at styrelsen har øget fokus på at sikre en høj kvalitet i sagen. De nye kvalitetsstandarder i styrelsen har medført, at der i stigende omfang anvendes økonomiske analyser i sagerne, og at analyser og vurderinger i højere grad dokumenteres med virksomheds- og markedsspecifikke oplysninger. Med henblik på at styrke styrelsens økonomiske analyser, blev der i slutningen af 2006 etableret et særligt center med tværgående ansvar for styrelsens økonomiske analyser.

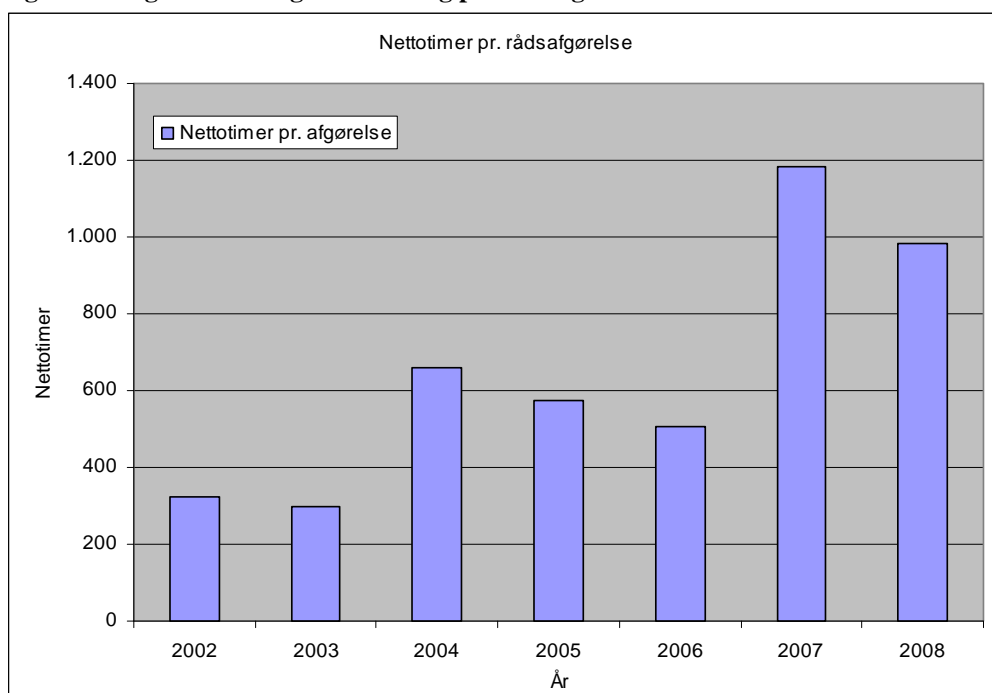
Det er endvidere styrelsens vurdering, at kompleksiteten i rådsafgørelserne har været stigende. Dels fordi der i dag hovedsagelig er tale om indgrebssager, dels fordi sagerne i højere grad end tidligere ligger i gråzonen mellem det åbenlyst lovlige og en overtrædelse af konkurrenceloven. I 2007 og 2008 har der endvidere været et par særligt komplekse og ressourcekrævende fusionssager ”Etableringen af TV 2 Sport” og ”Lemvig-Müllers overtagelse af Brdr. A & O Johansen”.

Det er også vurderingen, at virksomhederne i stigende grad lægger betydelige ressourcer i at forfølge sagen - især i forbuds- og påbudssager. Denne udvikling afspejler sig også i de hastigt voksende omkostninger til Kammeradvokaten².

² Styrelsens omkostninger til Kammeradvokaten er steget fra 39.000 kr. i 2002 til godt 3 mio. kr. i 2007. Omkostningerne vedrører alene sager anlagt mod Konkurrencestyrelsen.

Fokus på at sikre en høj og ensartet kvalitet i afgørelserne og den stigende kompleksitet har øget ressourceforbruget på de enkelte afgørelser. I 2002 var det gennemsnitlige timeforbrug pr. rådsafgørelse 323 timer, mens det i 2008 var 983 timer, jf. figur 4. Det gennemsnitlige tidsforbrug på den enkelte rådssag er således 3 gange større i dag end i 2002.

Figur 4. Det gennemsnitlige tidsforbrug pr. rådsafgørelse 2002-2008.

Hertil kommer, at der har været flere større sager i 2007 og 2008, som har været igennem en ressourcekrævende sagsbehandling i styrelsen, men hvor parterne selv har valgt at trække sagen i den afsluttende fase. Styrelsen har dermed brugt betydelige ressourcer på potentielle rådssager, som i sidste ende alligevel ikke forelægges rådet til afgørelse.

Det skal også bemærkes, at der gennem perioden er sket en væsentlig reduktion i Konkurrencestyrelsens ressourcer. Styrelsen valgte dog i 2007 at opprioritere håndhævelsesindsatsen generelt, jf. tidligere.

Den øgede fokus på kvalitet i 2007 og 2008 synes at afspejle sig i en lavere omstødelsesprocent for rådsafgørelser. Omstødelsesprocenten for materielle afgørelser har i perioden 2003-2008 været 32 pct. i gennemsnit. Omstødelsesprocenten steg markant i 2007, hvor tre ud af fire materielle rådsafgørelser, som var truffet i 2005 og 2006 og efterfølgende anket, blev omstødt eller hjemvist.

Ingen af de rådsafgørelser fra 2007 og 2008, som er blevet anket, er blevet omstødt af Konkurrenceankenævnet. Der udestår én rådsafgørelse fra december 2008 vedr. DTL, som lige nu verserer for Konkurrenceankenævnet³.

Opprioritering af kartelarbejdet og straffesager

Karteller er den mest alvorlige og skadelige konkurrencelovsovertrædelse. Konkurrencestyrelsen har i de senere år opprioriteret indsatsen vedr. karteller. Styrelsen har bl.a. udarbejdet en ny efterforskningsstrategi, etableret et center med ansvar for kartelarbejde "Center for karteller og forvaltning" samt opprioriteret ressourceindsatsen i forhold til at opspore karteller.

Efterforskningsstrategien bygger på 4 hovedindsatser:

- Øget kontakt med omverdenen.
- Mere aktiv opsporing gennem analyser af fokusområder.
- Fokus på IT.
- Samarbejde med andre myndigheder.

Antallet af gennemførte kontrolundersøgelser er steget fra et gennemsnit på 5-6 pr. år i perioden 2000-2006 til 8 i 2007 og 9 i 2008. Samtidig er antallet af anmeldelser til SØK steget. Antallet af bøder og bøvedtagelser er ligeledes steget fra godt 1 om året i gennemsnit i perioden 2000-2006 til 3 om året i perioden 2007-2008. Der er yderligere rejst tiltale i 2 sager i 2008. Opprioriteringen af kartelarbejdet og den nye efterforskningsstrategi vil dog først slå fuldt igennem i de kommende år.

³ Hertil kommer to afgørelser fra 2006 og 2008, som verserer ved Sø- og Handelsretten, jf. tidligere.